

Vizualizace problémů pohybu po grafu

Pavel Surynek

Matematicko-fyzikální fakulta
Univerzita Karlova v Praze

Problémy pohybu po grafu

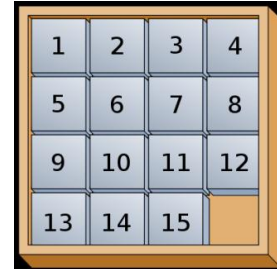
- ▶ **Abstrakce** k úlohám o pohybu více (autonomních nebo pasivních) entit v jistém prostředí (fyzickém či virtuálním).
  - ▶ Entity mají dané **počáteční** a **cílové** rozmístění v prostředí.
  - ▶ Chceme **naplánovat pohyby entit v čase**, aby dosáhly cílového rozmístění a přitom **respektovaly fyzikální omezení**.
- ▶ **Fyzikální omezení** jsou:
  - ▶ Entity spolu **nesmějí kolidovat**.
  - ▶ Entity **nesmějí narážet do překážek** vyskytujících se prostředí.
- ▶ Existují **dvě abstrakce** k úloze o pohybu:
  - ▶ **Pohyb kamenů po grafu** (*pebble motion on a graph*)
  - ▶ **Plánování cest pro mnoho robotů** (*multi-robot path planning*)

Úloha o pohybu kamenů po grafu (1)

Wilson, 1974; Kornhauser et al., 1984

- ▶ Populární pohybová úloha, jež lze abstrahovat jako problém pohybu kamenů po grafu je známá jako **Lloydova patnáctka (devítka)**.

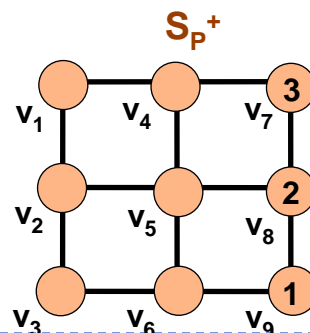
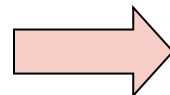
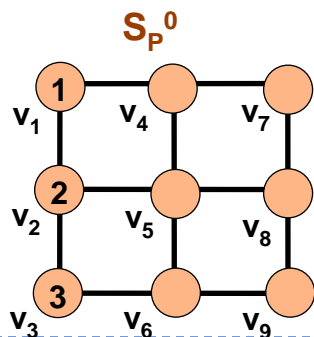

- ▶ Entita je kámen s číslem (*pebble*).
- ▶ Prostředí modelujeme jako neorientovaný graf, kde **vrcholy reprezentují pozice** v prostředí a **hrany možnost průchodu entity mezi pozicemi**.
- ▶ **Formální definice** problému pohybu kamenů po grafu:
  - ▶ Je to čtveřice $\Pi = (G, P, S_p^0, S_p^+)$, kde:
    - ▶ $G=(V,E)$ je neorientovaný **graf**,
    - ▶ $P = \{p_1, p_2, \dots, p_\mu\}$, kde $\mu < |V|$ je **množina kamenů**,
    - ▶ $S_p^0: P \rightarrow V$ je prostá funkce určující **počáteční rozložení** kamenů a
    - ▶ $S_p^+: P \rightarrow V$ je prostá funkce určující **cílové rozložení** kamenů.

Úloha o pohybu kamenů po grafu (2)

Wilson, 1974; Kornhauser et al., 1984

- ▶ Čas modelujeme diskrétně. **Časové kroky** a jejich uspořádání jsou izomorfní přirozeným číslům.
- ▶ **Dynamicita** úlohy je následující:
  - ▶ Kámen nacházející se v časovém kroku i v jistém vrcholu se může přesunout do sousedního vrcholu v časovém kroku $i+1$, jestliže cílový vrchol je v časovém kroku i **neobsazený** a **žádný jiný kámen** se současně nepřesouvá do stejného cílového vrcholu.
- ▶ Pro dané $\Pi = (G, P, S_p^0, S_p^+)$, chceme najít:
  - ▶ Posloupnost pohybů pro každý kámen tak, že je splněna podmínka dynamicity úlohy a kámen dosáhne cílového vrcholu.

Řešení problému pohybu po grafu, kde $P=\{1,2,3\}$

délka řešení=7

$M_1=[v_1, v_4, v_7, v_8, v_9, v_9, v_9]$
 $M_2=[v_2, v_2, v_1, v_4, v_7, v_8, v_8]$
 $M_3=[v_3, v_3, v_3, v_2, v_1, v_4, v_7]$

Časový krok: 1 2 3 4 5 6 7

Úloha plánování cest pro mnoho robotů (1)

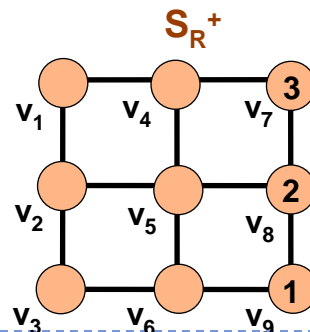
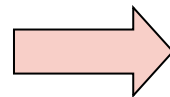
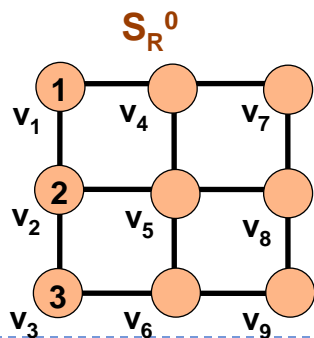
Ryan, 2007

- ▶ **Formální definice** problému plánování cest pro mnoho robotů:
  - ▶ Je to čtveřice $\Sigma = (G, R, S_R^0, S_R^+)$, kde:
    - ▶ $G=(V,E)$ je neorientovaný **graf**,
    - ▶ $R = \{r_1, r_2, \dots, r_v\}$, kde $v < |V|$ je **množina robotů**,
    - ▶ $S_R^0: R \rightarrow V$ je prostá funkce určující **počáteční rozmístění** robotů a
    - ▶ $S_R^+: R \rightarrow V$ je prostá funkce určující **cílové rozmístění** robotů.
- ▶ **Zeslabíme** podmínku na **dynamicitu**:
  - ▶ Robot nacházející se v časovém kroku i v jistém vrcholu se může přesunout do sousedního vrcholu v časovém kroku $i+1$, jestliže je cílový vrchol je **neobsazený** nebo **právě opouštěný** a **žádný jiný robot** v témže časovém nevstupuje do stejného cílového vrcholu.

Úloha plánování cest pro mnoho robotů (2)

Ryan, 2007

- ▶ Pro dané $\Sigma = (G, R, S_R^0, S_R^+)$, chceme najít:
  - ▶ Posloupnost pohybů pro každého robota tak, že je splněna podmínka dynamicity úlohy a robot dosáhne cílového vrcholu.
- ▶ Podmínka dynamicity pro pohyb kamenů po grafu **implikuje** podmínku dynamicity pro plánování cest pro mnoho robotů.
  - ▶ Řešení úlohy pohybu kamenů po grafu je také řešením odpovídající úlohy plánování cest pro mnoho robotů.
- ▶ **V čem je tedy rozdíl?**
  - ▶ Plánování cest pro mnoho robotů umožňuje vyšší **paralelismus**.

Řešení problému plánování cest pro mnoho robotů, kde $R=\{1,2,3\}$

délka řešení=5

$O_1=[v_1, v_4, v_7, v_8, v_9]$
$O_2=[v_2, v_1, v_4, v_7, v_8]$
$O_3=[v_3, v_2, v_1, v_4, v_7]$

Časový krok: 1 2 3 4 5

Má smysl řešit úlohy pohybu po grafu?

- ▶ Přesouvání kontejnerů
(entita = **kontejner**)
- ▶ Intenzivní doprava
(entita = **automobil** (v zácpě))
- ▶ Přesuny dat
(entita = **datový paket**)
- ▶ Zobecněné výtahy
(entita = **výtah**)

Jsou úlohy pohybu po grafu **lehké** či **těžké**?

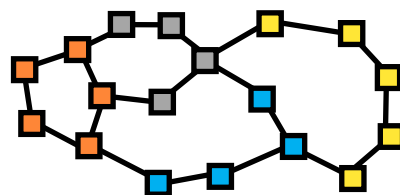
- ▶ **Základní** varianta obou úloh je **snadno řešitelná**:
  - ▶ Existuje algoritmus pracující v polynomiálním čase ($O(|V|^3)$), který vygeneruje řešení délky $O(|V|^3)$ problému pohybu kamenů po grafu (Kornhauser et al., 1984).
  - ▶ Podle uvedených pozorování je použitelný i na plánování cest pro mnoho robotů.
- ▶ Chceme-li najít **řešení nejkratší možné délky** obtížnost roste:
  - ▶ Optimální varianta úloh pohybu po grafu je **NP-těžká** a navíc **neexistuje** pro ni **polynomiální aproximační schéma** (pokud $P \neq NP$) (Ratner a Warmuth, 1986).
- ▶ Zaměřili jsme se na vygenerování **kvalitnějších** (tj. kratších) **neoptimálních** řešení:
  - ▶ Omezení na **2-souvislé grafy** - téměř vždy je úloha řešitelná.

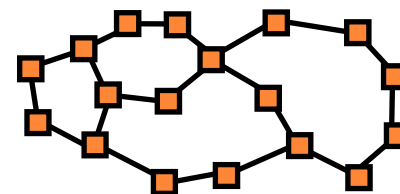

Případ 2-souvislého grafu

- ▶ Úlohy pohybu po grafu na **2-souvislých** grafech jsou z praktického hlediska nejdůležitější.
  - ▶ Téměř všechny cílová rozložení entit v grafu jsou dosažitelná z libovolného počátečního rozložení.
- ▶ **Další omezení** je, že dovolujeme pouze **jeden volný vrchol** (toto představuje neobtížnější situaci).
- ▶ Neorientovaný graf $G=(V,E)$ je **2-souvislý**, jestliže $|V| \geq 3$ a $\forall v \in V$ je graf $G=(V-\{v\},E')$, kde $E'=\{\{x,y\} \in E \mid x,y \neq v\}$, souvislý.
- ▶ **Důležitá vlastnost:** Každý 2-souvislý graf sestojit postupným přidáváním uch k počáteční kružnici
→ rozklad na ucha

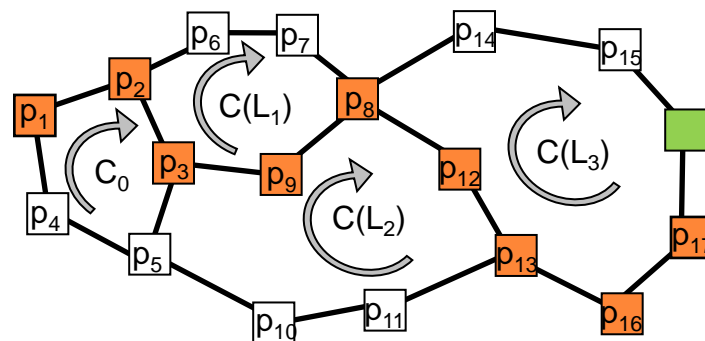

- počáteční kružnice
- 1. ucho
- 2. ucho
- 3. ucho

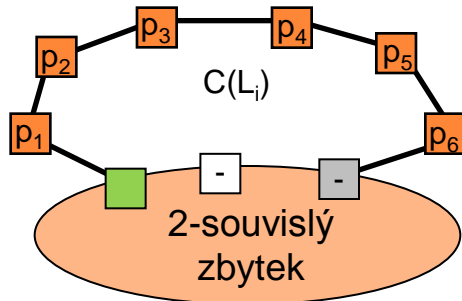
Algoritmus **BIBOX** (1)

- ▶ Algoritmus **BIBOX** řeší obě úlohy pohybu po grafu.
  - ▶ Předpokládá, že prostředí je modelováno **2-souvislým** grafem.
    - ▶ Opírá se o **znalost rozkladu na ucha**.
  - ▶ Předpokládáme právě jeden neobsazený vrchol.
    - ▶ Není-li tomu tak, obsadí se vrcholy fiktivními kameny/roboty. Jejich pohyb se pak z finálního řešení odfiltruje.
  - ▶ Algoritmus opět pracuje v polynomiálním čase ($O(|V|^3)$), ovšem konstanta v odhadu je nižší než u algoritmu z (Kornhauser et al., 1984).
- ▶ Základní dovednost je přesun kamenu/roboty do vybraného vrcholu grafu:
  - ▶ **Přesouvání volného vrcholu** a
  - ▶ **rotace podél uch.**

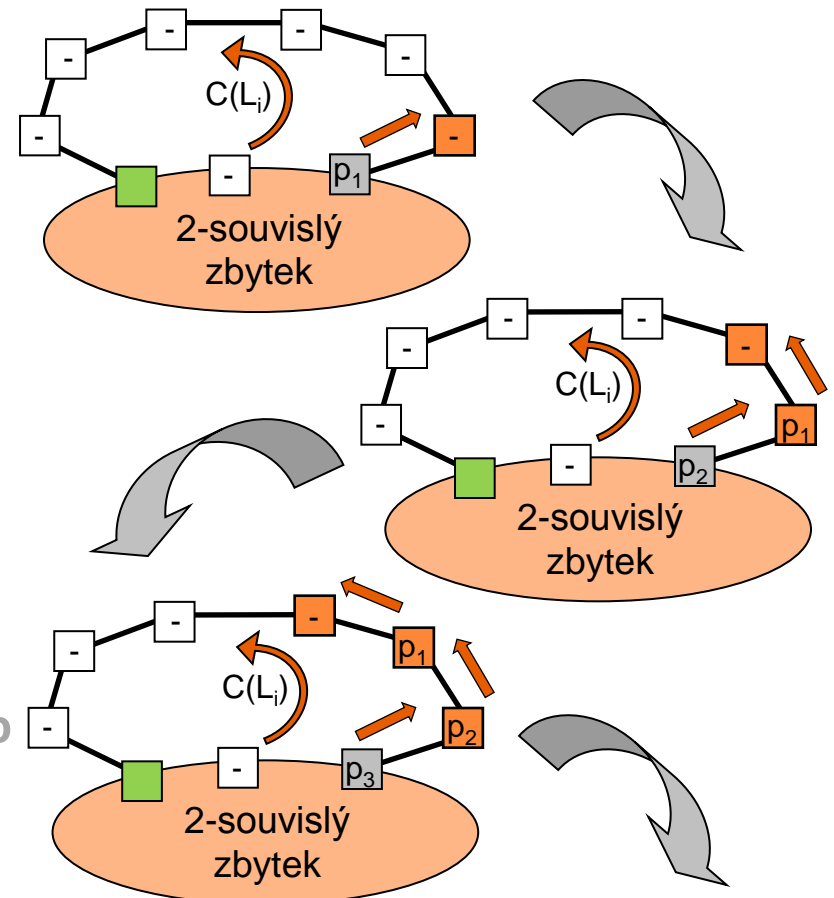
Algoritmus BIBOX (2)

- ▶ Zvládneme-li přesun individuálního kamenu/roboty lze provádět složitější přesuny:
  - ▶ Skládání kamenů/robotů do ucha ve správném pořadí.

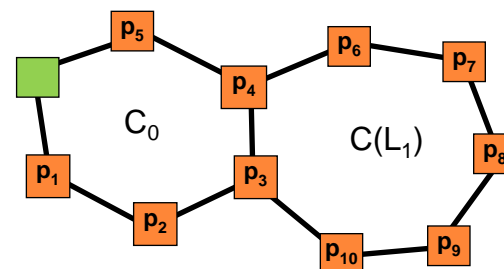
▶ Zásobníkové skládání:

- ▶ Vezmeme **poslední ucho** rozkladu.
  - ▶ Přesuneme kámen/roboty do **šedého** vrcholu.
  - ▶ Provedeme rotaci ucha (pomocí **zeleného** volného vrcholu).

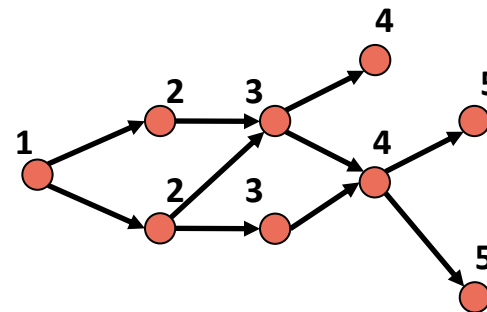
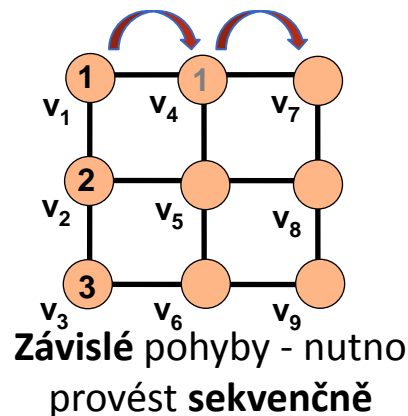
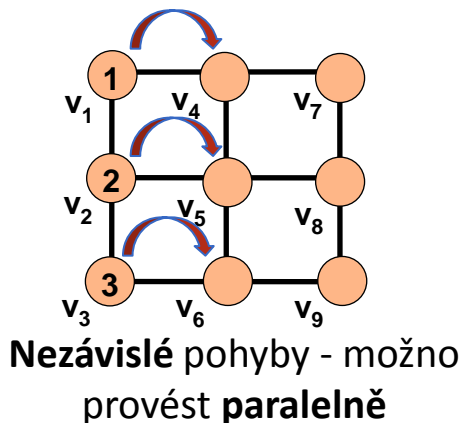
Algoritmus **BIBOX** (3)

- ▶ Počáteční kružnice a první ucho rozkladu představují zvláštní situaci.
- ▶ Zásobníkové skládání, zde **nefunguje**.
- ▶ Výslednou (sudou) **permutaci** kamenů/robotů nutno poskládat z jednotlivých **rotací podél 3-cyklů** (bez detailů).
  - ▶ **Úzké hrdlo** algoritmu, zlepšování pomocí předvypočtené databáze optimálních řešení.
  - ▶ Podstatné vylepšení: používat optimální řešení tzv. **slabých rotací podél 3-cyklů**.

Zvyšování paralelismu v řešeních

- ▶ Řešení generovaná algoritmem BIBOX nezohledňují možnosti **paralelismu** (více než jeden pohyb je proveden mezi dvojicí po sobě jdoucích časových kroků).
  - ▶ V úloze pohybu kamenů po grafu je paralelismus možný, když graf obsahuje alespoň **dva neobsazené vrcholy**.
  - ▶ U plánování cest pro mnoho robotů je **paralelismus možný vždy**.
- ▶ Jak zkonstruovat paralelní řešení?
  - ▶ Definuje se závislost mezi pohyby – závislé pohyby musejí následovat jeden po druhém.
  - ▶ Metodou **kritické cesty** spočítáme **nejdřívější čas** provedení pohybů.

Nedostatky popsaného přístupu

- ▶ Není-li graf zcela zaplněn kameny/roboty může navržený postup vytvářet jisté redundance v rámci řešení.
  - ▶ Přidáme fiktivní kameny/roboty, úlohu vyřešíme.
  - ▶ Z vygenerovaného řešení odstraníme pohyby fiktivních kamenů/robotů.
  - ▶ Řešení zparalelizujeme metodou kritické cesty.
- ▶ Pomocí vizualizačního programu GraphRec se podařilo identifikovat několik typů **redundancí**:
  - ▶ **(i) Inverzní pohyby** – pohyb negující bezprostředně předcházející pohyb.
  - ▶ **(ii) Redundantní pohyby** – sekvence pohybů, která kámen/robot vrátil do výchozí pozice.
  - ▶ **(iii) Dlouhá posloupnost pohybů** – sekvence pohybů, která kámen/robot přesouvá do jiného vrcholu, ale přitom existuje kratší sekvence pohybů provádějící totéž.

Odstraňování redundancí

- ▶ Uvedené tři druhy redundancí jsou postupnými zobecněními, tj. redundance typu **(iii) zahrnuje všechny předchozí**.
- ▶ Odstranění redundancí lze provádět přímočarými algoritmy (podle definice dané redundance).
  - ▶ **Časové nároky** algoritmů na odstranění jednotlivých typů redundancí **rostou** (redundance typu **(iii) má největší časové nároky** při odstraňování).
  - ▶ Proto se algoritmy **aplikují postupně**.
    - ▶ 1. odstranit inverzní pohyby (i)
    - ▶ 2. odstranit redundantní pohyby (ii)
    - ▶ 3. odstranit dlouhé posloupnosti (iii)
  - ▶ Náročnější algoritmus běží na již potenciálně zkráceném řešení.
- ▶ Provedli jsme **srovnání**, jaký přínos odstranění redundancí má.

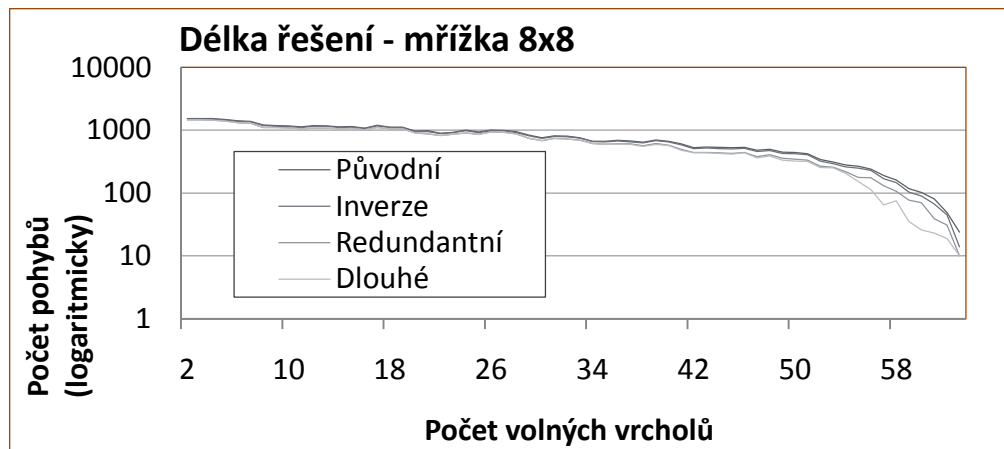
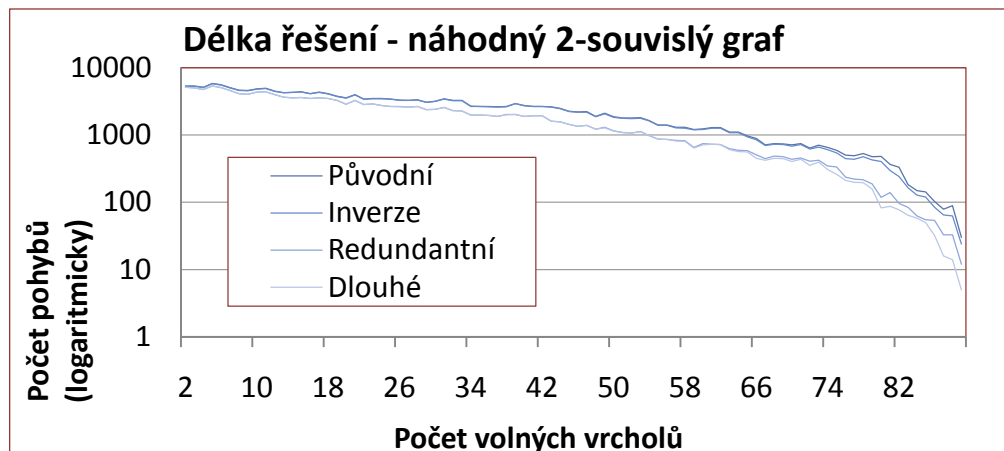
Experimenty (pro pohyb kamenů po grafu)

▶ Náhodný 2-souvislý graf:

- ▶ Postupné přidávání uch náhodné délky k již zkonstruovanému grafu.
- ▶ Počáteční a cílové rozložení kamenů voleno jako náhodná permutace.

▶ Mřížka 8x8:

- ▶ Opět náhodné počáteční a cílové rozložení.
- ▶ Postupně zmenšujeme počet kamenů.
- ▶ Obsahuje-li graf více volných vrcholů, dosahujeme až několikanásobného zkrácení řešení.

Literatura (1)

- ▶ **Wilson**, R. M., 1974. Graph Puzzles, Homotopy, and the Alternating Group. *Journal of Combinatorial Theory, Ser. B* 16, pp. 86-96, Elsevier.
- ▶ **Kornhauser**, D., **Miller**, G. L., **Spirakis**, P. G., 1984. Coordinating Pebble Motion on Graphs, the Diameter of Permutation Groups, and Applications. *Proceedings of the 25th Annual Symposium on Foundations of Computer Science (FOCS 1984)*, pp. 241-250, IEEE Press.
- ▶ **Ratner**, D., **Warmuth**, M. K., 1986. Finding a Shortest Solution for the $N \times N$ Extension of the 15-PUZZLE Is Intractable. *Proceedings of the 5th National Conference on Artificial Intelligence (AAAI 1986)*, pp. 168-172, Morgan Kaufmann Publishers.
- ▶ **Ryan**, M. R. K., 2007. Graph Decomposition for Efficient Multi-Robot Path Planning. *Proceedings of the 20th International Joint Conference on Artificial Intelligence (IJCAI 2007)*, Hyderabad, India, pp. 2003-2008, 2007.

Literatura (2)

- ▶ **Surynek, P.** 2009. A Novel Approach to Path Planning for Multiple Robots in Bi-connected Graphs. Proceedings of the 2009 IEEE International Conference on Robotics and Automation (ICRA 2009), Kobe, Japan, pp. 3613-3619, IEEE Press, 2009.
  - ▶ **Surynek, P.** 2009. Towards Shorter Solutions for Problems of Path Planning for Multiple Robots in θ -like Environments. Proceedings of the 22nd International Florida Artificial Intelligence Research Society Conference (FLAIRS 2009), Sanibel Island, FL, USA, pp. 207-212, AAAI Press, 2009.
  - ▶ **Surynek, P.** 2009. Making Solutions of Multi-robot Path Planning Problems Shorter Using Weak Transpositions and Critical Path Parallelism. Proceedings of the 2009 International Symposium on Combinatorial Search (SoCS 2009), Lake Arrowhead, CA, USA, 6 pages, University of Southern California, 2009.
  - ▶ **Surynek, P.** 2009. An Application of Pebble Motion on Graphs to Abstract Multi-robot Path Planning. Proceedings of the 21st International Conference on Tools with Artificial Intelligence (ICTAI 2009), Newark, NJ, USA, pp. 151-158, IEEE Press, 2009, ISBN 978-0-7695-3920-1, ISSN 1082-3409.
-

Vizualizace problémů pohybu po grafu

Petr Koupý
petr.koupy@gmail.com

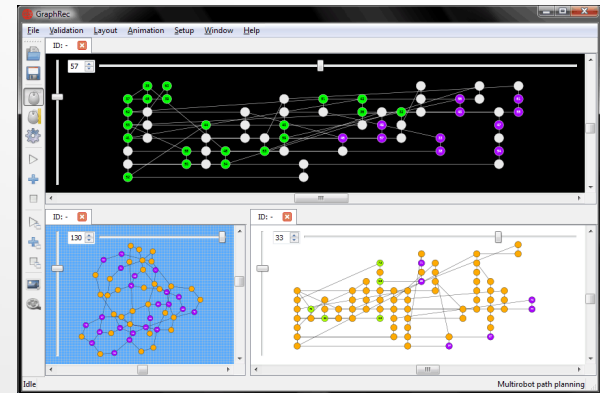
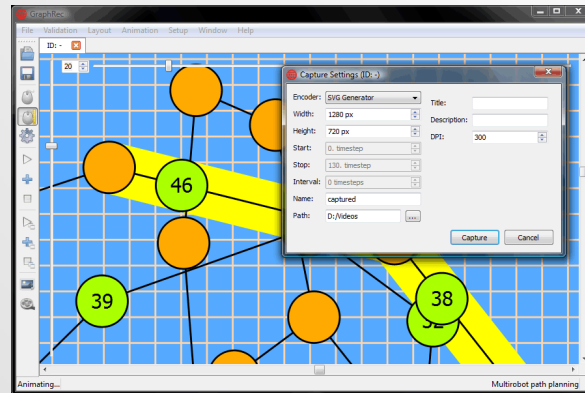
GraphRec

- ▶ vizualizační nástroj pro animaci pohybu entit na obecném grafu (desítky až stovky vrcholů)

nakreslení
grafu

obarvení
entit

animace
pohybů

<http://www.koupy.net/graphrec.php>

Vizualizace řešení (1)

▶ vstup

- definice grafu
- počáteční pozice entit
- posloupnost pohybů

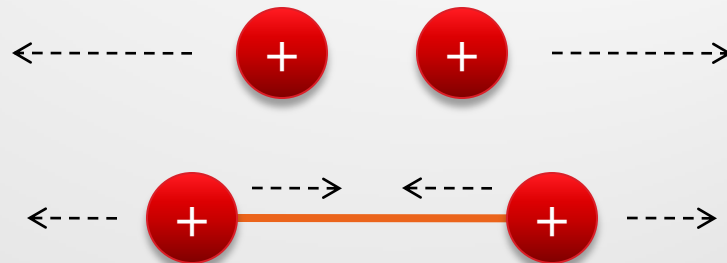
▶ nakreslení grafu

- nemusí existovat rovinné nakreslení
- alespoň minimalizace křížení hran
- jak definovat ideální vzdálenost vrcholů ?
- požadavky na algoritmus:
  - interaktivní, intuitivní ([inspirace fyzikou](#)), rychlý
- manuální úpravy, zoom, posuny, rotace

```
<scenario validator="Multirobot">
  <move tms="0" src="3" dst="1"/>
  <move tms="0" src="1" dst="2"/>
  <move tms="0" src="2" dst="3"/>
  <move tms="1" src="1" dst="2"/>
  <move tms="1" src="2" dst="3"/>
  <move tms="1" src="3" dst="1"/>
  <move tms="2" src="1" dst="2"/>
  <move tms="2" src="2" dst="3"/>
  <move tms="2" src="3" dst="1"/>
</scenario>
```

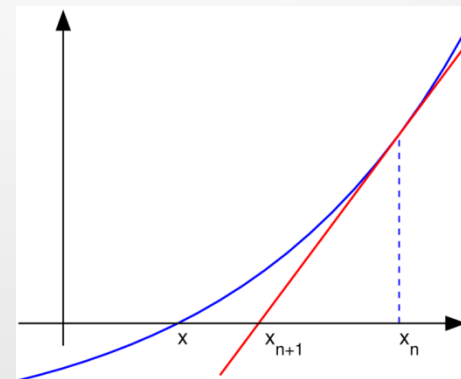
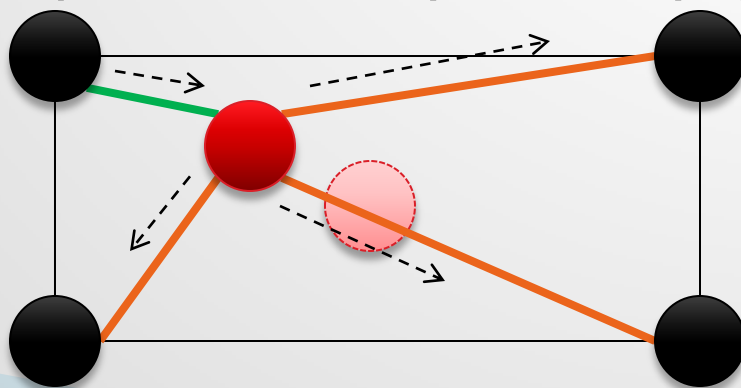
Fruchterman-Reingold

- ▶ **vrcholy**
  - odpuzující se částice (stejně velikosti náboje)
- ▶ **hrany**
  - smršťující se pružiny (stejně tuhé)
  - rovnováha pružiny nastává při nulové délce
- ▶ **iterace algoritmu**
  - odpudivé síly **mezi všemi** vrcholy
  - přitažlivé síly **mezi sousedními** vrcholy

Kamada-Kawai

- 1) jeden vrchol vybrán, ostatní zakotveny
- 2) mezi kotvami a vrcholem nataženy pružiny
- 3) tuhost a rovnováha pružin odpovídá délce **nejkratší cesty v grafu** mezi vrcholem a kotvou
- 4) potenciální energie systému - funkce $E(x,y)$
- 5) přesunutí vrcholu do bodu s nulovým gradientem (**Newtonova metoda tečen**)
- 6) iterovat přes všechny vrcholy (i vícekrát)

Porovnání algoritmů

- ▶ **Fruchterman-Reingold**
  - ideální vzdálenost pouze mezi sousedními vrcholy
  - elasticita, interaktivnost
  - iterace posune mírně všemi vrcholy - $O(|V|^2 + |E|)$
- ▶ **Kamada-Kawai**
  - ideální vzdálenost mezi všemi vrcholy
  - není elastický
  - iterace posune významně jeden vrchol - $O(|V|^2)$

DEMO

kreslení grafu

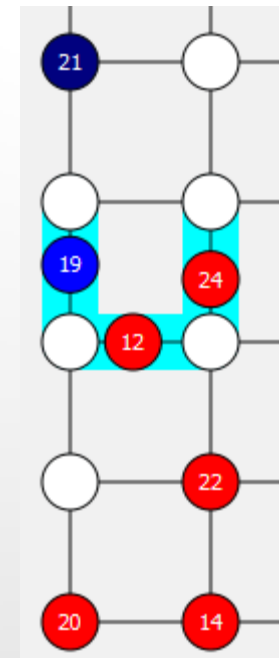
Vizualizace řešení (2)

▶ barevné odlišení

- prázdné a obsazené vrcholy
- jednotlivé entity nebo skupiny entit
- entity v cílových a necílových pozicích
- pohybující se a stojící entity

▶ identifikace

- zobrazování čísla vrcholů a entit
- sledování pohybu, hledání chyb

Vizualizace řešení (3)

▶ animace pohybu

- navigace po časových krocích
časový krok = sekvence paralelních nekonfliktních pohybů
- animace přesunů entit mezi sousedními vrcholy
- lineární nebo zakřivená časová křivka animace
- rychlost animace, manuální krokování

▶ porovnávání řešení

- synchronní animace více řešení zároveň
- např. srovnání různě optimalizovaných řešení

DEMO

animace pohybů

Další funkce

- ▶ **validace řešení**
  - hledání pohybů odporujících definici
Pebble motion on graph
Multirobot path planning
- ▶ **export sekvencí snímků**
  - rastrový i vektorový formát
- ▶ **export do video souborů**
  - MPEG1/2/4, Flash Video, H.263

Zdroje

- ▶ T. M. J. Fruchterman a E. M. Reingold. *Graph Drawing by Force-Directed Placement*. *Software: Practice and Experience*, vol. 21(11), 1129-1164, 1991.
- ▶ T. Kamada a S. Kawai (1989). *An algorithm for drawing general undirected graphs*. *Information Processing Letters*, vol. 31(1), 7-15, 1989.
- ▶ P. Surynek. *A Novel Approach to Path Planning for Multiple Robots in Bi-connected Graphs*. *Proceedings of the 2009 IEEE International Conference on Robotics and Automation (ICRA 2009)*, 3613-3619, 2009.
- ▶ P. Surynek. *An Application of Pebble Motion on Graphs to Abstract Multi-robot Path Planning*. *Proceedings of the 21st International Conference on Tools with Artificial Intelligence (ICTAI 2009)*, 2009.

otázky